

**БОЛАЛАРНИ МАКТАБ ТАЪЛИМИГА ТАЙЁРЛАШДА
ОИЛА БИЛАН ҲАМКОРЛИК ИШЛАРИ**

Жонқабиллова Замира Боймуратовна

Қашқадарё вилояти Яккабоғ тумани 13-ДМТТ тарбиячи

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7215010>

Мактабгача ёшдаги болаларнинг келгусида мактабда яхши ўзлаштириши, мактабга мослашувнинг енгил ўтиши, бола шахсида юзага келиши мумкин бўлган муаммоларнинг олдини олиш, қийинчиликларни бартараф этишни амалга оширишда шу болаларнинг мактабгача таълим муассасасига жалб этилганлиги, бу билан таълимга қамралганлиги алоҳида аҳамиятга эга. Шу муносабат билан ҳар бир мактабгача таълим муассасаси жамоаси ўз худудида яшовчи оилаларнинг таркибини ўрганиб, оиладаги 7 ёшгача бўлган болаларнинг таълимга қамралганлик даражасини ўрганишлари зарур. Бу жараён анча жиддий муносабатни талаб этади. Аввало, ҳар бир оиланинг ижтимоий ҳолатига эътибор бериш талаб этилади. Шунингдек, оиладаги 7 ёшгача бўлган болаларнинг таълимнинг қайси тури ва кўринишига жалб этилгани аниқланади. Агар бола мактабгача таълим муассасасига қамралмаган бўлса, у ҳолда бунинг сабаби албатта белгиланади. Ота-оналарга тегишли тавсия ва маслаҳатлар бериш, тушунтириш ва тарғибот ишлари олиб бориш режалаштирилади. Бу ишнинг мазмуни ва тузилиши юзасидан маҳалла фаоллари билан ҳам ҳамкорлик қилиш лозим. Масалан, болаларни мактабгача таълим муассасаси қошида ташкил этилган қисқа муддатли гуруҳларга жалб этиш, қўшимча таълим билан қамраш, оилада таълим бериш орқали уларни мактаб таълимига тайёрлаш борасида тавсиялар берилиши мақсадга мувофиқ бўлади.

Мактабгача таълимга қамралмаган болаларни мактабгача таълим муассасасига жалб этиш ҳам ўзига хос ёндашувни талаб этадиган жараён. Бунда, аввало, ота-оналарнинг мактабгача таълим муассасаси ҳақидаги тасаввурларини кенгайтириш, ижобий фикрлар ҳосил қилиш, муассасада ташкил этиладиган таълимий жараёнга уларни жалб қилиш, ҳамкорликдаги тадбирлар ташкил этиш, маҳалла ва мактаб ҳамкорлигидаги тадбирларга ота-оналарни жалб этишга эътибор қаратилади.

Пировард мақсад, ота-оналар онгида боланинг мактаб таълимига тайёрлигида уларнинг шахсан масъуллиги ҳақида фикрнинг шаклланиши, бунинг учун ота-оналар ўз фарзандларини албатта мактабгача таълим билан қамралишига шароит яратишлари лозимлигини тушуниб етишларидан иборат. Ижтимоий мактабгача таълим муассасалари давлат

томонидан белгиланган вазифаларни изчил бажара бориб, мактабгача ёшдаги болаларнинг жисмоний ривожланиши, рухий – ижтимоий йўналишда кўникма ва малакаларга эга бўлиши, нутқининг талаб даражасида шаклланиши ҳамда ақлий ривожланишни таъминлайди. Шу муносабат билан, ҳар бир боланинг мактабгача таълимга қамралиши давлат аҳамиятидаги вазифа эканлиги, ота-оналар ҳам бу борада масъул эканлиги эътиборга олиниши зарур.

Оилани таълимга жалб қилиш мактабгача ёшдаги болаларга таълим беришга қаратилган ҳар қандай дастурнинг муҳим таркибий қисми саналади.

Оиланинг бошқа аъзолари ҳам, масалан, ота-онаси, бувиси, ака-опалари жалб қилинган ҳолда таълим ишлари олиб борилса, болалар ўқишга, таълим муассасасига нисбатан янада ижобий муносабатда бўладилар ва яхши ўзлаштиришни намоён қиладилар.

Оилалар ҳам ўз навбатида таълим муассасасида рўй бераётган воқеалардан хабардор бўлишлари ҳамда ўз болаларининг таълим жараёнида фаол иштирокчи бўлишлари керак.

Оилалар таълим жараёнига фаол жалб қилинсалар, улар фарзандлари нималарга қодир эканидан хабардор бўладилар, боладан нима кутишни тушунадилар, боланинг таълим олишига қандай ёрдам кўрсатишни англайдилар.

Худди шунингдек, педагоглар ҳам болага ўз имкониятларидан унумли фойдаланиш, белгилаган мақсадларига етишишида ёрдам бериш учун боланинг оилавий аҳволини билишлари муҳим.

“Резюме” технологияси

Мактабгача ёшдаги болаларни мактабга тайёрлаш

Мактабгача таълим муассасасида		Оилада		Қўшимча таълим	
Қулай	ноқулай	қулай	ноқулай	қулай	ноқулай
-Дастур асосида	-Бадал пули	-ота-она назорат	-ота-она методика	-Илғор технология	-иш хақи қиммат
-ДТ бўйича	қиммат	и	ни	ва	-ота- она
иш олиб	-бола	остида	билмайди	янгиликлар	вақти
борилади	сони	бўлади	-	қўлланилад	хисобига
-бола	кўплиги	-эркин	рахмдилли	и	ўтказилади
уюшган		фаолият	к	мутахассис	-бола
холда		юрита	қилади,	ишлайди	чарчаши,
таълим		олади	талабчан	-бой	чалғиши

олади -бир хил ёшдаги болалар гурухи шаклланад и - мутахассис иш олиб боради -кун тартиби бор -кўргазма қуроллар, тарқатма материалл ар бола сонига, ёшига мос - ўзлаштири ш ташхис қилинади -таълим ўйин ва ўйинчоқла р воситасида олиб борилади -бола таниш мухитда		-ака-опа намунас и бор	эмас болага рақобатчи йўқ -бошқа болалар билан мулоқат йўқ - ўзлаштири ш ташхис қилинмайд и - ўйинчоқла р тури ва сони кам	методик база мавжуд -якка иш кўпроқ олиб борилади	мумкин - маълумотла р кўп, ўзлаштири ш қийин -бола нотаниш мухитда бўлади
--	--	------------------------------	---	---	--

Хулоса: Мактабгача ёшдаги болани мактаб таълимига тайёрлашда энг маъқул муҳит мактабгача таълим муассасаси ҳисобланади. Чунки бу ерда болалар таълим –тарбиясига зарурий шарт- шароитлар яратилган: мутахассис ишлайди, болалар кун тартибига риоя қиладилар, методик ва амалий қўлланмалар бола сонига ва ёшига мос бўлади. Боланинг ўзлаштириши ташхис қилинади.Таълим-тарбия давлат меъёрий ҳужжатлари асосида олиб борилади. Давлат талаблари ва дастурга амал қилинади. Бола мактаб таълимига тайёрланади. Демак: боланинг мактаб таълимига тайёрлигини таъминлашда унинг мактабгача таълим муассасасига қамралганлиги муҳим аҳамиятга эга.